

פורים תשפ"ו

**Dedicated in memory of Dr. Chuck Feldman ז"ל
by his loving family**

אסתר פרק א

(א) ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה: (ב) בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה: (ג) בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי הפרתמים ושרי המדינות לפניו: (ד) בהראתו את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים שמונים ומאת יום: (ה) ובמלואת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת ימים בחצר גנת ביתו המלך: (ו) חור כרפס ותכלת אחוזי בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש מטות זהב וכסף על רצפת בהט נשש ודר וסחרת: (ז) והשקות בכלי זהב וכלים מפלים שונים ויין מלכות רב כד המלך: (ח) והשתיה כדת אין אנס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש: (ט) גם ושתה המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות אשר למלך אחשורוש: ס (י) ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהימן בנותא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרפס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש: (יא) להביא את ושתה המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא: (יב) ותמאן המלכה ושתה לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וחמתו בערה בו: (יג) ויאמר המלך לחכמים ידעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל ידעי דת ודיון:

רש"י

(א) ויהי בימי אחשורוש - מלך פרס היה שמלך תחת כורש לסוף שבעים שנה של גלות בבל: הוא אחשורוש - הוא ברשעו מתחלתו ועד סופו: המלך - שמלך מעצמו ולא היה מזרע המלוכה: מהדו ועד כוש וגוי - המולך על מאה ועשרים ושבע מדינות כמו שמולך מהדו ועד כוש שעומדים זה אצל זה וכן (מלכים א ה) כי הוא רודה בכל עבר הנהר מתפסח ועד עזה שהיה רודה בכל עבר הנהר כמו שהוא רודה מטפסח [מתפסח] עד עזה: (ב) כשבת המלך אחשורוש וגוי - כשנתקיים המלכות בידו ורבותינו פירשוהו בעניין אחר במסכת מגילה: (ג) הפרתמים - שלטונים בלשון פרס: (ד) ימים רבים - עשה להם משתה: (ה) גנת - מקום זרעוני ירקות: ביתן - נטוע באילנות: (ו) חור כרפס ותכלת - מיני בגדים צבעונים פירס להם למצעות: אחוזי בחבלי בוץ וארגמן - מרוקמים בפתילי בוץ וארגמן אותן פרס להם על גלילי כסף ועל עמודי שש: מטות זהב וכסף - ערך לישוב עליהם לסעודה: על רצפת - קרקעות של בהט ושש וגוי מיני אבנים טובות פירשו רבותינו, ולפי משמעות המקרא כך שמם: (ז) והשקות בכלי זהב - כמו ולהשקות: שונים - משונים זה מזה וכן ודתייהם שונות, ורבותינו דרשו מה שדרשו: ויין מלכות רב - הרבה, ורבותינו אמרו שהשקה אותם כל אחד ואחד יין שהוא זקן ממנו: (ח) כדת - לפי שיש סעודות שכופין את המסובין לשתות כלי גדול ויש שאינו יכול לשתותו כי אם בקושי אבל כאן אין אונס: יסד - לשון יסוד כלומר כן תקן וצוה: על כל רב ביתו - על כל שרי הסעודה שר האופים ושר הטבחים ושר המשקים: לעשות כרצון איש ואיש - רבותינו אמרו לפי שפרכה בה צרעת כדי שתמאן ותהרג לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות ועושה בהן מלאכה בשבת נגזר עליה שתפשט ערומה בשבת: ויקצף - ששלחה לו דברי גנאי: (יג) כי כן דבר המלך - כי כן מנהג המלך בכל משפט לשום את הדבר לפני כל יודעי דת ודיון:

אסתר פרק ב

(א) וישם המלך אחשרש אחשורוש מס על הארץ ואיי הים: (ב) וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת מרדכי אשר גדלו המלך הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס: (ג) כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל זרעו:

רש"י

(ג) לרוב אחיו - ולא לכל אחיו מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין לפי שנעשה קרוב למלכות והיה בטל מתלמודו: לכל זרעו - מוסב על עמו לכל זרע עמו:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

שמות פרק כח פסוק ב

וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֶחָיִד לְכַבֹּד וּלְתִפְאָרֶת :

רמב"ן(ב) לכבוד ולתפארת - שיהיה נכבד ומפואר במלבושים

נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר

(ישעיה סא י), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתונת תשבץ כמו שפירשתי, והלבישו כבן מלכי קדם. וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"ב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה: והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא), וכן כתוב וצניף מלוכה (ישעיה סב ג), וכך יקראם הכתוב פארי המגבעות (להלן לט כח), וכתוב פארי פשתים יהיו על ראשם (יחזקאל מד יח), שהם פאר ושבח למכתירים בהם. והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוארך (דניאל ה טז). והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו. והם זהב וארגמן ותכלת, וכתוב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וכתוב (דניאל ה טז) ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך. והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלך גוי, וכתוב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והתכריך הוא המעיל שיעטף בו: ועל דרך האמת, לכבוד ולתפארת, יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עזם, כדכתיב (תהלים פט יח) כי תפארת עזמו אתה. וכתוב (ישעיה סד י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו, וקדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל, ועוד נאמר (תהלים צו ו) עוז ותפארת במקדשו, וכן לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס יג), שיהיה מקום המקדש מפואר בתפארת, ומקום רגליו, שהוא מקום בית המקדש, מכובד בכבוד השם. וכן ובישראל יתפאר (שם מד כג), שיהיה מראה ומיחד בהם תפארתו, וכן אמר למטה גם בבגדי הבנים כלם לכבוד ולתפארת (להלן פסוק מ), ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארתי אפאר (ישעיה ס ז). והנה המזבח רצונו, והכבוד בית תפארתי. והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו. וכבר אמרו (יומא סט א) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמת: